

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Moratorul.

»Monitorul Oficial«, numărul din 1 oct. publică un decret ministerial, prin care durata moratorului se prelungește mai cu două luni, va să zică până la 31 noiembrie 1914.

Decretul cel nou diferă puțin de cel vechiu, făcând unele concesii creditorilor. Iată dispozițiile principale.

Favorurile moratorului se referă numai la daraveri, mai corect la datorii în bani, ce s'au făcut înainte de 1 august a. c. respective dacă titlul de drept este anterior acestui dat.

Cele două luni de amânare sunt a se socoti din ziua scadenței. Bunăoară, dacă ai fi dator să plătești la 26 octombrie, vei avea să plătești numai la 26 decembrie.

De acum înainte, interesele scadente după 1 august a. c. vor trebui plătite negreșit. Interesele de întâziere, la datorii pe polițe (cambii) de asemenea.

Prezentarea și protestarea cambiilor se poate face și în timpul moratorului!

Plata, taxa, onorarul, etc., după servicii intelectuale, va să zică pretențiunile avocaților, medicilor, inginerilor, scriitorilor, artiștilor, mijlocitorilor și senzaliilor, trebuie achitate în sumă de 25%, dacă obligământul datează înainte de 1 august a. c. Asemenea trebuie achitat prețul de cumpărare al imobilelor și mărfurilor livrate înainte de 1 august a. c. apoi plățile muncitorilor industriali, dela 15 oct. încolo.

Depunerile în cont curent se vor restitui până la sumele necesare pentru achitarea de anuități și de taxe de asigurare, nescutite de plată, apoi până la sumele necesare pentru procurarea de material, la exercitarea meseriei, și până la sumele necesare spre achitarea de interese nescutite de plată.

Băncile și instituturile de asigurare în anumite cazuri, ca bunăoară când sunt datoare să lichideze taxe de asigurare, pot pretinde, ca să li-se restituie sumele necesare din contcurentul, cel au la alte bănci.

În caz de reciprocitate a obligamentelor (contracte bilaterale) cumpărătorul numai atunci poate pretinde îndeplinire, dacă satisface și el obligamentelor sale din acelaș contract, sau din contracte similare.

Orice dispoziție judecătorească, neconformă cu aceasta lege și în contrarietate cu voința debitorului, e nulă și neavenită.

CRONICA.

Victimele științei. — Sub titlul aceasta pela mijlocul lunii Mai 1911 raportară ziarele că la universitatea Baltimore profesorul Simon a inoculat 22 de studenți cu baccile de carcinom și apoi imediat li-a făcut injecțiuni cu serum de carcinom inventat de el însuș. Sacrificiul, care studenții îl aduc din amoare cătă știință și care eventual li-ar cauza chiar moartea, este un argument pentru increderea mare, care ei o pun în invențiunea profesorului lor. Ce zice la aceasta morala creștină? În cazul dat e vorba despre un experiment în interesul științei pe un teren foarte important pentru omenimea întreagă. Moraliștii mai noi (Schindler, Lehrbuch der Moraltheologie II p. 226, Koch, Lehr d. M. 293) susțin că e conces în scopul promovării științei (b. o. călători de exploatare în regiunile polare) a se expune pericolului sănătății și vieții. Cu dreptul se presupune că se iau toate măsurile de precauțiune și că se îngrijește și pentru mântuirea sufletelor. Cu toate aceste cu tot dreptul s'ar putea pune întrebarea: Oare posede cunoașterea exactă a polului nordic pentru oameni valoarea ca oameni pentru aceasta să jertfească sănătatea și viața. Cu totul alta ceva este dacă scopul cercetării este promovarea faptică a binelui comun, dacă trebuie de îngrijit în mod considerabil pentru sănătatea omeniei. E constatat că cancerul este o plagă de tot înfricoșată, pe aceasta de o a stârpi după puțină, fără îndoială e o năzuință nobilă medicilor specialiști și de bună samă e conces și eventual și virtuos de a jefi eventual și viața. Căci e conces de a face seviciei unui bolnav chiar dacă există pericolul de moarte, cu atât mai mult trebuie să fie conces a se expune pericolului de moarte dacă prin aceasta după prevederea omenească e posibil a aduce folos multor bolnavi. Trebuie să se presupuuă că cu

cutarele remediu se experimentează mai întâiu la animale. Pentru deslegarea întrebării dacă remediul aflat va fi eficace pentru oameni, pentru cauzele salutare mari se poate jertfi și viața unui om. Din punctul de vedere moral deci se poate aproba ca unul sau eventual vro câțiva studenți se declară a fi parați a se supune acestei jertfe. Inșă nu există nici un motiv de necesitate sau utilitate ca numărul considerabil de 22 de studenți să se expună pericolului faptic și aceasta nici nu se poate declara ca ceva admisibil. Tocmai medicii, care trebuie să aprecieze viața oamenilor și să o scutească cu toate mijloacele posibile, mai înainte de toate sunt obligați să manifesteze o apreciere ade-vărată a vieții proprii.

„Candela“.

Labarum sau stindardul lui Constantin cel Mare. —

Un trimis al împăratului Wilhelm s'a prezentat pe la mijlocul lunii trecute la papa Piu și i-a predat un model de pe labarum sau de pe drapelul, pe care împăratul Constantin a pus să se graveze cuvintele *In hoc signo vinces*. Drapelul a fost reconstruit de prelatul Hilpert, iar modelul de pe labarum, făcut în bronz și pietre scumpe s'a executat la porunca împăratului german cu prilejul festivităților jubilar organizate în amintirea lui Constantin cel Mare.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei **Ignesti** se publică concurs cu termen de **30 zile**.

Emolumentele: a) $\frac{1}{2}$ sesie pământ, arător și fânaș. Contribuția o va plăti alesul, b) casă parohială și supraedificate pentru susținerea cărora se va îngriji alesul, c) bir legal (2, 1, 0.50 cor.), d) Stolele legale, e) întregire de salar dela stat.

Alesul e obligat a catehiză fără alta remunerare.

Reflectanții să-și prezinte recursurile adresate comitetului parohial și ajustate conform Reg. pentru parohii de clasa a III-a oficiului ppbiteral din Buteni, având aceștia a se prezentă în sfta biserică pentru recomandare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea capelaniei temporale cu drept de succesiune pe lângă veteranul preot Lazar Oprea din **Chisindia**, conform incuviințării Ven. Cons. de sub Nr. 3764/914, se escrie concurs cu termen de **30 zile**.

Emolumentele sunt: Jumătate din toate venitele acestei parohii, ș. a: $\frac{1}{2}$ din bir, stole și sesie, având alesul a plăti dările publice după partea sesiei beneficiate de dânsul.

De locuință cam deodată se va îngriji alesul.

Alesul e deobligat a catehiză la toate școlile din parohie.

Reflectanții sunt poștiți a-și înaintă recursurile ajustate conform Regulamentului pentru parohii de clasa a II-a comitetului parohial din Chisindia pe calea oficiului ppbiteral din Buteni, având a se prezentă în cutare Duminecă în sfta biserică din Chisindia.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți vacante din **Cărăsău** (Karaszó) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Beneficiul e: 1000 cor. și întregirea dela stat; stolele cantorale îndatinat, locuință acomodată cu grădină de legumi.

Doritorii de a deveni aleși, au a-și înaintă recursurile adresate comitet. paroh. la subscrisul în Feketegyörös, având a se prezentă în cutare Duminecă ori sârbătoare la sfânta biserică pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și 'n cântare.

Din încredințarea comitet. parohial.

Petru Serbu protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Tăgădău** (Tagadómedgyes) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Dotatiunea e 1000 cor. și întregirea dela stat carea e sub rezoluție; stolele cantorale și locuință acomodată cu grădină de legume. Reflectanții recursurile lor adresate comitet. paroh. au ale trimite la subscrisul în Feketegyörös, având a se prezentă la sf. biserică pentru dovedirea desterității în tipic și 'n cântări.

Pentru comitetul parohial:

Petru Serbu protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă veteranul paroh Andrei Popovici din **Buzad** protoprezviteratul Lipovei, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 4203/1914 se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios Biserica și Școala.

Emolumentele sunt:

1. Casa de sub Nr. 58 cu intravilan și grădină de legume.

2. Una sesiune parohială constătătoare din 34 jughere, conform coalei cadastrale.

3. Birul legal stabilit prin concursul publicat în Nr. 27/909 al organului oficial Biserica și Școala.

4. Stolele legale.

5. Eventuala întregire de stat, din cari alegându-l capelan va beneficia și anume: din cele de sub punct 2—4 jumătate, iar casa cu intravilanul cade exclusiv în folosința capelanului.

Alesul capelan e îndatorat a solvi toate dările dublice în proporțiunea beneficiului, și a îndeplini toate funcțiunile parohiale, și a catehiză în școala din localitate, fără altă remunerațiune.

Parohia e de clasa a III-a deci recurenți vor dovedi asemenea clasificatiune, având a-și subșterne recursurile lor, — ajustate cu toate documentele rececute prin regulamentul în vigoare, precum și cu atestat despre eventualul serviciu de până aci, și adresate comitetului parohial din Buzad, — prea on. oficiu protoprezviteral din Lipova-Lippa, iar pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din regulamentul pentru parohii a se prezentă în termenul concursual în sf. biserică din Buzad, în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Dat în ședința comitetului parohial din Buzad, ținută la 5/18 iulie 1914.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Fabriciu Manuila* protoprezviter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa II-a** din **Medveș** devenită vacantă prin trecerea în deficiență a părintelui **Lazar Pascu**, pe baza ordinului Ven. Consistor de sub Nr. 4355/914 se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială cu supraedificările necesare.
2. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi
3. Stolele și birul legal.
4. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat, pe care însă nici comuna bis. și nici superioritatea bis. nu o poate garanta.

Dela recurenți să recere cvalificațiunea normală în concludul Vn. Sinod eparhial de sub Nr. 84.II/2 1910.

Alesul va avea să provadă catehizarea la toate școalele din loc fără altă remunerațiune dela comuna bis. și va fi dator să supoarte dările și toate contribuțiunile după beneficiul asigurat.

Recurenții vor avea să-și înainteze în termenul legal recursurile adresate comitetului parohial din Medveș și ajustate cu documentele recerute în original, precum și cu atestat despre sevicul eventual prestat la P. On. O. protopesc gr. ort. rom. al Timișorii (Temesvâr-gárváros) având totodată a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sfta biserică din Medveș spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopesc.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți vacantă din **Căpâlna** (Feketekápolna) se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: în bani 600 cor. și stolele cantonale prețuite în 70 cor. la an, întregirea dotației e asigurată dela stat, locuință acomodată cu grădină de legumi, iar lemnele de încălzit cumpărate de învățător pentru sine, le vor aduce credincioșii.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-se prezentă la sf. biserică de acolo pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și cântări, iar recursurile adresate comitetului parohial, sunt a se trimite la subscrisul în F.-Győrös.

Căpâlna, la 24 august v. 1914.

Nicolae Agud m. p.
not. com. par.

Alexandru Papp m. p.
preș. com. par.

In conțelegere cu: *Petru Serbu*, protopop.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii vacante învățătoresți din **Siad** (Sajád) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Dotațiunea e 600 cor. în bani, stolele cantonale îndatinate, locuință acomodată cu grădină pentru legume, salariul se întregește dela stat.

Reflectanții la acest post au a-se prezentă în cutare Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din Siad spre a-și arată desteritatea în tipic și în cântări, având recursurile adresate com. par. ale trimite la subscrisul în Feketegyőrös.

Pentru comitetul parohial: *Petru Serbu*, protopop.

—□— 3—3

La librăria diecezană din Arad.

Au apărut și se găsesc de vânzare
Șaizeci și cinci de predici populare
premiat de academia română

de

Arhim. I. Scriban.

à cor. 4. exempl.
plus porto 30 fil.

CARTI BISERICESTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11·50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evangelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.